

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№21 | 13 листопада 2020

Заснована в січні 1913 Гнатом Хоткевичем

ISSN 2519-4429

АРКАДІЙ НЕПИТАЛЮК: «НАШ СЕРІАЛ МАЄ ПРОСВІТНИЦЬКУ МІСІЮ»

На каналі СТБ нещодавно показали дванадцятисерійний серіал «І будуть люди», знятий за однойменним романом Анатолія Дімарова на студії «Фільм-ua». Сьогодні режисер-постановник серіалу Аркадій Непиталюк – наш гість.

– Як доля звела Вас з цим проектом?

– Кілька років тому креатив-на продюсерка проекту Олеся Лук'яненко шукала матеріал для серіалу на тему української історії ХХ століття. Натрапила на роман Анатолія Дімарова «І будуть люди» і зрозуміла, що ця сага, де показане життя кількох родин на тлі історичних подій, може стати ідеальним варіантом для серіалу.

Спочатку працювала зі сценаристкою Тетяною Щегельською, потім – з Тарасом Антиповичем. Вони створювали сценарій. Пані Щегельська працювала над тим, щоб переробити твір Дімарова в історію, яка буде розповідатися на екрані. А Тарас Антипович уже переводив її у форму серіалу.

Надіслали мені перший варіант сценарію. Я прочитав і відмовився. Він мені видався нежиттєвим, штучним, я б навіть сказав псевдопоетичним.

Пройшов певний час, вони його переробили. За декілька місяців запропонували вдруге. Мене ця історія зачепила багатьма складовими. Зрозумів: якщо її зараз перенести на екран, показати по телевізору великій аудиторії, то це буде потужний просвітницький проект. Він покаже глядачам, що відбувалося сто років тому з такими ж, як вони, українцями. До того ж схожі катаклізми відбуваються і зараз.

До цього всі мої проекти були іронічними, дещо розважальними. А цього разу мені випадає певна просвітницька місія – показати Україну під час різних переворотів, червоного терору, колективізації, зрештою, голоду. Це

історія про сільську людину, про її життя на землі та виживання під час усіх тих страшних подій. Вона зачепила мене і як вихідця з села – по суті, теж сільську людину. Хоч уже багато років як переїхав до Києва, але ця сільська людина живе у мені й досі. Також у Дімарова дуже цікаві характери, а у сценарії їх увиразнили. Прочитавши сценарій, я погодився і увійшов у цей проект.

– Твір був написаний Анатолієм Дімаровим у 60-ті роки минулого століття. Напевно, у ньому не було багато з того, що можна побачити в серіалі?

– Справді, у виданнях 60-х – 70-х років роман було порізано. Але Дімаров перевидав цей твір на початку 2000-х. Це вже була розширена версія, увійшли ті епізоди, які були до цього цен-

зуровані. Саме на цей варіант спиралися сценаристи – звісно, додаючи багато від себе. Працювали абсолютно вільно, не відчуваючи жодного тиску ні з боку держави, ні з боку студії, ні від продюсерів. Тобто робили все на свій розсуд і на свій смак. Показали своє розуміння тодішньої і сучасної історії, між якими можна провести багато аналогій. У нас було більше можливостей правдиво показати все, що стосується примусової колективізації, червоного терору, голоду, ніж було в Анатолія Дімарова.

– Це Ваш перший великий телесеріал. До цього знімали художні фільми. Чи відрізняється специфіка роботи?

– Звісно, відрізняється. Але до того, як я почав знімати кіно, я 15 років працював на українському

телебаченні. Робив різноманітні шоу, телепрограми, а також величкі телесеріали. Для мене телевізійна специфіка звична й рідна, я її знаю. Відтак і серіал не був незвичним. Єдине, що цей серіал набагато вагомійший, більший за об'ємом, за виробничим процесом, ніж ті серіали, які я раніше знімав.

З телевізійним і кінематографічним досвідом зйомок жанрових фільмів і авторського кіно я доволі органічно приступив до цієї роботи. Однак у такому проекті набагато важче пройти дистанцію. Це як спортсменові, який раніше бігав середню дистанцію, тепер треба пробігти марафон. Потрібно вчитися розподіляти свої сили – фізичні, психічні й будь-які інші. Непросто пройти цю дистанцію, витримати її. Зні-

мали довго, в холоді. 90 відсотків зйомок було просто неба. А коли знімали в інтер'єрах, то це були музейні приміщення, які не опалювалися.

Для мене, як для режисера, складно було побачити весь матеріал як єдине ціле. Режисерським «бічним зором» легше наперед побачити, яким буде півторагодинний фільм, ніж 12-серійна стрічка.

– У серіалі майже немає відомих акторів. А як добиралися виконавці головних та епізодичних ролей?

– З Олесею Лук'яненко та кастинг-директоркою серіалу Оленою Шевчук на самому початку вирішили, що, підбираючи акторів, не будемо керуватися серіальними правилами і штампами. Як відомо, у нас є певна когорта серіальних акторів і акторок, яких запрошують у серіали й розраховують при цьому на більшу популярність.

Але ми хотіли втілити цю історію правдиво в сенсі характерів людей, які постають у кадрі перед глядачами.

Тому взяли собі за правило підбирати акторок і акторів незалежно від їхньої популярності, щоб вони співпадали за психотипом, за характером із персонажем, на якого ми її чи його пробуємо.

Ми навіть не керувалися тим, як ці персонажі описані у сценарії. У мене є таке правило – я пробую актора і чекаю, аби побачити, чи в нього співпадає характер із персонажем, коли він промовляє його слова. Якщо вони існують як одне ціле, значить, образ складається.

Продовження на стор. 3

4 820157 940013 21

ДЕВ'ЯТИЙ ТРУСКАВЕЦЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ КІНОФЕСТИВАЛЬ «КОРОНА КАРПАТ»

З 12 по 15 листопада у Трускавці відбудеться IX Трускавецький міжнародний кінофестиваль «Корона Карпат».

Ганна ОБОРСЬКА

Щороку кінофестиваль у Трускавці – особливий, адже у курортну столицю Галичини на свято кіно з'їжджаються кращі представники кінематографічного світу. Як і у попередні роки, цього року за «Золоту корону» боротимуться лише українські стрічки.

Глядачі ж дивитимуться фільми вже у двох залах одного кінотеатру. Адже за час карантину кінотеатр «Злата», в якому, власне, і проходить кінофестиваль, облаштував ще один новий, суперсучасний кінозал. «Корона Карпат» поступово стала настільки популярним і відвідуваним фестивалем, що останніми роками один кінозал був не в змозі вмістити усіх охочих подивитися українські фільми. Тож дирекція кінофестивалу на чолі з Олегом Карпиним може тепер записати на свій рахунок ще й це досягнення – розвиток кінотеатральної інфраструктури курорту. Державне агентство України з питань кіно, департамент культури Львівської облдержадміністрації та Трускавецька міська рада, які підтримують кінофестиваль, також можуть пишатися таким перебігом подій.

Стрічку «Земля блакитна, ніби апельсин» української режисерки Ірини Цілик обрано фільмом-відкриттям. Цього року вона вже отримала нагороду на престижному міжнародному кінофестивалі «Санденс» – «За

найкращу режисуру документального кіно». Конкурсна програма повнометражних фільмів складається з вельми потужних і резонансних стрічок. Вибрали 11 з 18 поданих. Тож у конкурсі – «Толока» Михайла Ілленка, «Черкаси» Тимура Яценка, «Наші Котики, або Як ми полюбили лопати в умовах обмеженої антитерористичної операції з елементами тимчасового воєнного стану» Володимира Тихого, «Спадок брехні» Адріана Бола, «Фокстер і Макс» Анатолія Матешка, «Чорний ворон» Тараса Ткаченка, «Номери» Олега Сенцова та Ахтема Сеїтаблаєва, «Забуті» Дар'ї Онищенко, «Передчуття» В'ячеслава Криштофовича, «Пекельна хоругва» Міши Кострова та «Атлантида» Валентина Васяновича. Останній з перелічених фільмів здобув історичну перемогу на Венеційському кінофестивалі у секції «Горизонти» та представив Україну як національний претендент на премію «Оскар» у номінації «Найкращий міжнародний художній фільм». У широкий український прокат стрічка вийде напередодні показу у Трускавці – 5 листопада.

19 листопада в український прокат вийде стрічка режисерів Олега Сенцова та Ахтема Сеїтаблаєва за п'єсою Олега Сенцова «Номери». Це перший в Україні фільм, виробництво якого було здійснено без фізичної присутності режисера, адже під час зйомок Олег Сенцов був в'язнем Кремля. Відомий актор і режисер Ахтем Сеїтаблаєв, якого Сенцов обрав серед інших режисерів для цієї роботи, знімав стрічку сам, але радився щодо кожного епізоду з Сенцовим, який дрібним почерком писав листи і передавав на волю. Світова прем'єра філь-

му відбулася у рамках програми спеціальних показів Berlinale Special 70-го ювілейного Берлінського кінофестивалю 21 лютого 2020 року. Перед тим як фільм вийде в український прокат, відбудеться трускавецька прем'єра. До речі, перший кіноприз у своєму житті, за перший свій фільм «Гамер», Олег Сенцов отримав саме у Трускавці в 2012 році – перше місце у категорії повнометражних ігрових фільмів. Ахтем Сеїтаблаєв також респектує фестивалю: «Кінофестиваль «Корона Карпат» – це яскрава та важлива подія в моєму житті, бо це завжди зустріч з цікавими, цілеспрямованими особистостями. Він додав промоції, змісту та краси місту Трускавець. Я маю чимало нагород, але перше Гран-прі «Корона Карпат» для мене особливе. Я згадую Трускавець, згадую мешканців міста, їхню гостинність, щирість та тепло. Згадую Бориса Савченка, Богдана Прочишина і невтомну людину дії, мрійника, який вміє втілювати свої мрії в життя, – Олега Карпина. Часто людей називають мрійниками зверхньо. Але даремно. Адже саме мрія породжує дію і після наполегливої праці дає такий результат».

Обіцяє бути надзвичайно цікавою і насиченою й програма короткого метра і «дипломних робіт», що складається з 27 фільмів-учасників. У цю категорію заявки подали понад 100 претендентів, тож було з чого вибирати.

На фестивалі традиційно буде встановлено Бронзову плиту фільмово-переможцю попереднього кінофестивалю, а представники «Асоціації фільмкомісії України» проведуть презентацію можливостей своїх регіонів для комфортного кіновиробництва.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРОЄКТУ «ІСТОРІЯ НА ДОТИК: ЧИГИРИНСЬКА ФОРТЕЦЯ»

З листопада у Чигирині на Замковій горі відбулася презентація проекту «Історія на дотик: Чигиринська фортеця» для ЗМІ та громадськості.

Олена ТРОЩИНСЬКА

Протягом червня-жовтня 2020 р. Благодійний фонд соціального розвитку НІКЗ «Чигирин» реалізував за підтримки Українського культурного фонду грантовий проект «Історія на дотик: Чигиринська фортеця», спрямований на покращення доступу до історико-культурної спадщини Чигиринщини для людей з порушеннями зору.

Партнерами у реалізації проекту стали Львівський обласний осередок ВГО «Українська спілка інвалідів – УСІ», Асоціація «Інклюзивного реабілітаційного-соціального туризму» (Черкаси) та Національний історико-культурний заповідник «Чигирин».

У рамках реалізації проекту біля бастіону Дорошенка на Замковій горі у Чигирині встановлено тактильну модель Чигиринської фортеці, спорудженої 1678 року за планом Патріка Гордона. Модель виготовлена з бронзи і має розміри 80×140 см (масштаб 1:300), скульптори – Василь Одрехівський, Мар'ян Король. Це перший такий об'єкт на Чигиринщині, адаптований для незрячих та слабозорих. На інформацій-

ній таблиці розміщено текст та QR-коди з додатковими зображеннями й аудіофайлами, що містять інформацію про проект та історію фортеці.

Встановлення тактильної моделі Чигиринської фортеці дасть змогу візуалізувати вигляд її збереженої та не збереженої частин для всіх категорій відвідувачів.

Також у рамках проекту проведено роботи зі створення інклюзивного середовища на Замковій горі – її територію облаштовано для відвідування людьми з інвалідністю: покладено тактильну плитку біля макету фортеці, замінено шлагбаум, промарковано маршрут фарбою для слабозорих.

У співпраці з Львівським обласним осередком ВГО «Українська спілка інвалідів – УСІ» (виконавчий директор – Оксана Потимко) надруковано буклет «Чигиринська фортеця» шрифтом Брайля та путівник «Історія на дотик: Чигиринщина» в універсальному дизайні. З метою поширення інформації про проект та популяризації історико-культурної спадщини Чигиринщини частину накладу путівника розповсюджено по спеціалізованих бібліотеках та школах для дітей з вадами зору.

Проект «Історія на дотик: Чигиринська фортеця» – це один із кроків створення інклюзивних культурних продуктів для людей з інвалідністю, умов для безперешкодного доступу до пам'яток.

